

шығып, үлкен жолды ортаға алып, екі ұдай тұра қалды. Тактадай тақыр жолдың үстінде бес күміс жатыр. Күмістердің арасы үш адымдай алшақ-алшақ. Ең епті жігіттер бес күмістің бесеуін де сыпырып әкетеді, ептеусіздері қырайын құлап жатады. Жерден күміс алу – ойынның басы ғана. Оның аяғы басқаша бітеді. Әрі-беріден соң қыздар қалаған жігіттеріне сақинасын тігеді. Сақинасын әкеткен жігіт пен сақинасын тіккен қыздың арасында ұлылы-кішілі байланыстар тұрады. Оның аяғы жап-жақсы болса, кейде тіпті жаман боп тынады... сақинаны көп тіге алған қыз да, сақинаны көп ала алған жігіт те елдің аузына ілігеді [4, 270 б.].

«Күміс ілу» - ептілікті, атқа жақсы отыруды керек ететін ұлттық ойын. Келін түсіру, қыз ұзату салтанатында қалыңдық орамалға түйіп, өзінің күміс шолпысын, әйтпесе жүзігін тастайды. Сондықтан да кей жерлерде бұл ойын «жүзік ілу» деп аталады. Қатты шауып келе жатқан шабандоз жігіт ат екпінін бәсеңдетпеспен, әлгі орамалды іліп алып кетуі керек. Сонда ол беташар айтуға ерік алады.

Күміс алу ойынның басы болса, аяғы сақина тігу. Қазақ қызы болмысынан ұялшақ, нәзік, ұяң жан, төмендегі мысалда осы сұлу бойжеткендердің паң мінездері байқалады. Сақина тігу ойынын бойжеткендер емес, жеңгелері бастап беретіні бейнеленген. «Сақина тігуді ысылып қалған жеңгелер бастамаса,

қыздар бастай қоюға ұялады. Айбаланың жеңгесі Алтын бастап жіберді.

Алтын:

- Қандай, жігіт алар екен.

Маған көзін салар екен.

Қарамай кетіп соңынан,

Ұят болып қалар соңынан,

Ұят болып қалар ма екен?! – деп, сақылдап күлді де, жігіттерге қарады».

[4, 272 б.].

Жазушы шығармалары рухани мәдениет үлгілеріне бай, туындыларының барлығынан дерлік қазақ халқының ұлттық нышандары байқалады.

Көркем сөздің қас шебері Ғ. Мүсірепов шығармаларының тұнық-тұңғиығына бойлауға деген талпынысымыз ешқашан тоқталмақ емес. Қандай уақыт алмасулары болсын, ол, сөз жоқ, қазақ сөзінің майталманы, жүйрігі болып қала бермек.

1. Манкеева Ж. Қазақ тілінің заттық мәдени лексикасы. филол.ғыл.докт. автореф. - Алматы, 1997.

2. Мүсірепов Ғ. Ұлпан. Роман. – Алматы: Атамұра, 2003. – 264 бет.

3. Мүсірепов Ғ. Таңдамалы. Үш томдық. – Алматы: Жазушы. 1980. Т.2. Оянған өлке. Роман.592 бет.

4. Мүсірепов Ғ. Тұтқын қыз. Повестер және ойтолғамдар. Алматы: Балауса, 1993.-512 б.

5. Мүсірепов Ғ. Таңдамалы. Бес томдық. – Алматы: Жазушы. 1982. Т.2.Қазақ солдаты. Роман.592 бет.

6. Байғұтова А. М. Қазақ әйелі» концептісінің этномәдени сипаты. филол.ғыл.докт. автореф. 10.02.02. Алматы, 2008.

Ж.С. Таласпаева, Ә. Д. Сабитова

Лингвокультурологические аспекты в произведениях Г.Мусрепова.

В статье рассматриваются лингвокультурологические аспекты в произведениях Г. Мусрепова.

Talaspayeva JC, Sabitova A. D. aspects in G.Musurepov's works.

The article presents linguistic and cultural aspects in G. Musurepov's works.

А. Тумабаева,

әл-Фараби атындағы ҚазҰУ «Қазақ филологиясы» мамандығының магистранты

ЖАСТАР ТІЛІНІҢ СУБМӘДЕНИ ТАБИҒАТЫ

Елдің егемендігін, мемлекеттің тәуелсіздігін баянды етудің аса маңызды факторларының бірі – ұлттың тұтастығы мен бірлігі. Ал ұлттың ыдырамас тұтастығы, мызғымас бірлігі, түптеп келгенде, ұлт тілінің тұтастығы оның әдебилігімен тығыз байланысты. Өйт-

кені ұлтты ұйыстыратын, оны өзге этностардан өзгешелігі мен айырмасын айқын аңғартатын негізгі белгісі де, бет-бедері де оның тілі, әсіресе ұлттық әдеби тілі [1, 3 б.].

Ұлттық әдеби тілдің дамып, толығыуына тіл мамандарының қосар үлесі қомақты. Тіліміз-

дің бар байлығын пайдалана отырып, ақын-жазушы, лингвист ғалымдар тілдегі нормаға қайшы қолданыстарды реттейді, тілдік ұжымның атап айтқанда, филолог студенттердің мәдениетін көтеруді, олардың тілдік тұлғасын қалыптастыруды назарда ұстайды.

Әр қоғамда арнайы стандартталған тәртіпке құрылған нормативті мәдениеттің болуы қалыпты жағдай, бұл коммуникация саласы мен қызметке де қатысты. Жеке тұлғалардың тәртібін реттеп отыратын бұл секілді үлгілерді әлеуметтік форма ретінде қоғам және мемлекет бекітеді. Бірақ «кез келген мәдениет субмәдениет элементтерінің күрделі жиынтығынан құралады», соған сәйкес ресми мәдениет әрқашан әр түрлі суб және контмәдениеттермен бірге өмір сүреді, олар қоғамның дамуына әсер етеді.

Бұрын топтық және кәсіби жаргон сөздердің қолданысы шектелген болса, соңғы жылдары мұндай сөздер қалыптасқан әдеби нормалармен жарыса қолданылып, филолог студенттер тілінің бір элементіне айналып отыр. Мұндай стиль бір жағынан, жастардың бірінбірі түсінуіне жағдай жасайды да, олардың басын біріктіреді, екінші жағынан оларды қоғамдағы басқа әлеуметтік топтардан ерекшелеп, оқшаулап тұрады. [2, 19 б.].

Жаргон (ағылш. сланг; жаргон;) – әлеуметтік диалект; жалпы сөйлеу тілінен ерекше құрамымен ерекшеленіп тұратын әлеуметтік немесе кәсіби топтың сөйлеу тілі. Айналымдарды ерекше лексикамен және фразеологиямен, экспрессиялылықты әңгіме аралық тілден және сөз жасау құралдардың ерекше қолдануымен айырмашылығы болады, бірақ меншікті фонетикалық және грамматикалық жүйеге қатысы болмайды. Белгілі бір ортада ғана түсінікті шартты тіл. Жаргон-тілдің ішіндегі тіл. Нақтырақ айтсақ, белгілі бір мамандыққа біріккен адамдар тобының (үшқыштардың, шахтерлердің, теңізшілердің жаргондары), белгілі бір іспен әуестенушілердің (спортсмендер, коллекционерлер жаргондары) сөйлеу тілінің өзгешелігі [3, 3 б.].

Жаргонның лексикасы қайта мағыналау, метафоризация, қайта рәсімдеу, әдеби тілді дыбыстық қысқарту базасындағы жолымен салады, тағы сол сияқтылар, сонымен бірге басқа тілдегі сөздер және морфемаларды белсенді меңгеруі. Мысалы: құламалы-сәнді, іскер, үй - пәтер, бакстер - долларлар, қол арба - автокөлік, тартып қалсын - кетсін, баскет -

баскетбол, чувак - (сыған тілінен) жігіт. Жаргон қазіргі тілде кең таралуда, (жастар сленгі) әсіресе жастардың тілінде.

Жаңа сөздердің жарыққа шығуында маңызды рөлді акпараттандыру, әсіресе, теледидар атқарады. Жаргон орнықты сөйлеу тілі және жалпы мәдениет арқылы ұлттық тілге өз үлесін тигізуде. Уақыт ағымына байланысты өмірдің өсу темпі жылдамдады. Соған сәйкес сөздік қор да өсті, яғни әр жаңа түсінікке кем дегенде бір сөз сәйкес болуы керек. Жалпы қоғамның қауырт өсуіне байланысты саяси және әлеуметтік өзгерістерді көрсететін мыңдаған жаңа сөз қосылды. Жаңа сөздер ескі түсініктегі сөздерді жаңарту үшін де жарыққа шықты. Музыканттарға қатысты жаргон сөздердің көпшілігі ағылшын тіліне қатысты: «дум»-музыкадағы бір бағыт (ағылшын тіліндегі «doom»-тағдыр), «понса»-танымал музыка (ағылшын тіліндегі «popular music» ұғымына қатысты). Көбінесе жаргондардың жүзеге асуы ерекше қажеттілікке байланысты емес, ермек үшін қолданылады (М.А. Грачев).

Жаргондардан басқа фенялар да қолданылады. Мысалы, фенмен сөйлеу-ұрылар тілінде сөйлеу. Бастапқыда бұл термин мына түрде болған, офенмен сөйлеу, яғни офендік тілде, ұсақ саудагерлер тілінде сөйлеу. Сатып алушыларды алдағанда қолданатын немесе өз көзқарасы мен іс-әрекетін жасыратын қауіпті жағдайларда қолданатын офендіктердің өз шартты-кәсіби тілі болған.

Жаргондардың тілдің басқа лексикалық бірліктерімен араласып қолданылуы олардың тілде өздеріне тән ерекше заң бойынша өмір сүруіне негіз болады және тілдік тұлғаның шығармашылығының мүмкіндігін кеңейтеді.

Жастар жаргоны – кез келген тілде қолданылатын және барлық уақытта өмір сүретін, тек сандық құрамы мен тілдік және тілден тыс факторлардың әсерінен қолданылу аясын өзгертетін құбылыс. Жаргондар жастар мәдениетінің ажырамас бөлігі болып табылады, себебі бір де бір мәдениет өзінің коммуникативтік кодтық сөзінсіз өмір сүре алмайды, тіл әр түрлі тұрмыстық, мәдени және саяси салада қолданыс табады. Студенттер тілінің негізгі ерекшелігі оның қызметінің көптігімен сипатталады. Жастар арасындағы жаргон сөздер әмбебаптық қызмет атқарады, белгілі бір мақсатты көздегендіктен тез таралады.

Жастар жаргонын пайдаланудың басты функционалды міндеттерінің бірі –оның ком-

муникативтік қызметі. Ерекше әлеуметтік топ құрылады, сонымен қатар ішкі ұқсастық белгілер мен тілдегі жаңа қолданыстар өзінің құрдастарымен қарым-қатынас жасауға, коммуникативтік актіге түсуге бағытталады.

Еркін, тәуелсіз түрдегі жастар жаргоны үлкендердің, ата-аналардың, мұғалімнің көңілсіз әлемінен шығуға талпынады. Үлкендер: *Жақсы!-десе, жастар: Клево! Прикол! Классно!*-дейді. Үлкендер: *Ал, жетіс, жастар: Облом!* Үлкендер: *Бұл өте күрделі!-десе, жастар: Маған жүктеме!-дейді.* Үлкендер таңқалса, жастар сөзбен ілмесе, тартысады.

Жастар жаргонының ең басты ерекшелігі оның тез өзгеріп, жаңаланып тұруында. Жас буын 5-7 жылда алмасып тұрады, онымен бірге жаргон сөздер де өзгереді. Үлкендер ақшаны «*тиын*», «*сом*» десе, жастар «*бакс*» дейді. Ал жас қыздарды «*гүл*», «*пчелка*» деп ата-са, белгілі бір топтың бас қосуын «*тусовка*» деп атайды.

Жастар жаргонының тағы бір белгісі-тақырыбының шектеулілігі. Атауларының сыртында көптеген синонимдері бар он шақты семантикалық класы ерекшеленеді. Бұл тұлға атаулары («*чувак*», «*ат екен*», «*сабын*»), киімдер және аяқ киімдер («*шуз*»), ақша («*бакс*», «*лимон*», «*доллар*»), көңіл-күй жағдайлары («*круто*», «*клево*», «*прикол*»), кейбір іс-әрекеттерге байланысты тіркестер («*лақтырып кету*», «*құлаққа лапша ілмеу*», «*дем ал*», «*қоянның суретін салып кету*», «*құтылып кету*», «*мазақ ету*», «*тартысу*», «*ұрып тұру*») және т.б.

Жастар жаргонының тағы бір ерекшелігі құрамына кірген сөздердің мағынасының анық еместігі және сұйықтығы.

Жастар жаргонын жастардың әр түрлі субмәдениетіндегі сөйлеу тілінің қызметі ғана емес, сонымен бірге олардың ойлау жүйесін бейнелейтін жеткілікті түрде әр түрлі лексикалық топтар құрайды. Әр индивид әр түрлі типтегі бірнеше топтың құрамына кіреді. Мәселен, музыка фанаттарының сөйлеу тілі, нашақорлардың тілі, компьютерлік жаргон, қалалық ауызекі сөйлеу тілі, ағылшын тілі және ұрылар аргосы және т.б. Осылардың әрқайсысының өз әлемі, өз жолы, сонымен бірге кең түрдегі өзара байланысы бар (мысалы, маған жүктеме-компьютершілер жаргоны; шегеді-нашақорлар жаргоны).

Жастар жаргоны креативті қызметті іске асырады, бұл лексикалық бірліктерді қарым-қатынас жағдайында өз ойын білдіруге қажетті құрал ретінде пайдалануға мүмкіндік бе-

реді. Әдеби тілге тән нормалар мен табуларды бұзып, жаңа сөздерді ойлап шығарады, ол арқылы жастар дербестігі мен шығармашылық мүмкіндіктерін аша түседі, тілдің лексикалық құрамын жаңартады.

Жастар жаргонын пайдалану көптеген мақсаттарды шешуге жол ашатындықтан, номинативті бірліктердің жасалуы мен таралуы түрлі бағытта болады. Бірінші кезекте жастар жаргонының лексикалық құрамының толығы ерекшелігін қарастыру керек, бұл көп жағдайда студенттердің дүниені тану тәсілін анықтайды.

Студенттік жаргондардың көбі – өзгертілген ресми атаулар. Қазіргі студент сөздеріндегі қолданылатын жаргондарды бірнеше тақырыптық топтарға бөлуге болады: оқу, оқу пәндері, уақыт, студенттік өмірдің қолданысындағы заттар, студенттік тұрмыс, оқытушылар және олардың психологиялық қасиеттері т.б. Әртүрлі жаргондық атауларды студенттер өз өмірлерінде маңызды орын алатын заттарға, адамдарға, уақыт кезеңдеріне қояды.

Студенттік жаргондардың көпшілігі оқыту құралдарына және тәртіпке қатысты пайдаланылады. Егер де оқытылатын пән атауы бір сөзден тұрса, студенттердің тілдік қарым-қатынасында *философия*, *тарих*, *риторика*, *лексикология*, *фонетика*, *грамматика* және т.б. тәрізді өзгертілмеген күйінде қалады. Егер ол бірнеше сөзден құралса, универбаттар қолданылады. Мысалы, *антика* (антикалық әдебиет), аббревиация: *ҚҚТ* (қазіргі қазақ тілі) және эллиптикалық сөз тіркестері (редукцияланған): *негіздер* (журналистика негіздері), *стиль* (қазақ тілі стилистикасы) және т.б.

Студент тілінде оқытушыларды номинациялау жаргондалатыны және негізгілері болып бөлінеді. Оқытушыларды *преп*, *препод*, *преподаша* деп атайды. Жас ерекшелігіне және қызметіне байланысты оқытушыларды студенттер *ешкі* (жас), *асс* (ассистент), *псих* (психолог), *проф/профа/профи* (профессор), *завкаф*, *гавгав* (кафедра меңгерушісі), декан студенттің бар мәселесін шешетін болғандықтан, оны «тағдырды шешуші», «тәрбиеші», «стипендиядан айырушы» және т.б. деп атайды.

Студент тілінде әр түрлі шек қою сатысы болады. Университетке алғаш келу өмірге алғаш келумен бірдей. Студент болып қалыптаспаған жастарға: «*абита*», «*абитень*», «*абитура*», «*абитурь*», «*абитуха*», университеттің I курс студенттеріне (*перваш*, *первокур*) және IV курс

студенттеріне – бітіруші түлектерге (*пятак, дипломи*) деп ат қояды.

Студенттік өмірдің негізгі құралы – оқулық. Қазіргі студентке ол қажетсіз нәрсе болып барады. Сондықтан оқулыққа *кірпіш жинағы, дәретхана қағазы*, түсінуге қиындық келтіретін болғандықтан *жан қинаушы, бас қатырушы*, кейде тіпті қолдануға қажетсіз болып қалған зат ретінде *макулатура, сэконд-хэнд* деп те атайды. Дегенмен, қазіргі филолог студенттер оқулық білімнің қайнар көзі екендігін ұмытпайды (*мағыналы кірпіш, ми, ғылым нәрі*), көмекші ретінде (*жедел жәрдем, репетитор*).

Студенттік өмірде бақылау, емтихан басты орын алады. Олар өмірге қауіп тудыратын қорқынышты, өтпелі кезең ретінде сол сәттерді *кішкене тозақ, той бітті, лоторея, айқас, қош келдің, әскери өмір* деп атайды.

Студенттік атаулардың ішіндегі қызығушылық тудыратындардың бірі – жатақхана. Студенттер оны жануарлар тұрағы ретінде *ұя, тауық қора* және оның жағымсыз ерекшеліктері туралы *тышқан, тозақ* деп атайды [2, 20 б.].

Жаргондар жастардың үнемі асығып жүруіне байланысты тілдік үнемдеу принципін де басшылыққа алады. Жастардың тіліне қарап олардың қандай топтарға жататындығын, қандай мамандық иелері екендігін анықтауға болады, сондықтан студенттің тілдік тұлғасын оның қоғамдағы басқа әлеуметтік топтардан өзін ажыратып тұратын құрал десек те болады. Филолог студенттердің субмәдени дискурсы олардың бірегей бейнесін қалыптастыруда ғана емес, сонымен қатар әртүрлі жағдаяттарда идентификатор рөлін атқаратындығын көруге болады.

Зерттеу нәтижесі бойынша жастар жаргонының пайда болу көздері мен толығы жолдарын үш топқа біріктіруге болады: 1) кірме сөздерді пайдалану; 2) семантикалық деривация; 3) морфологиялық деривация. Жастар тілі ерекшелігінің жарқын көрінісіне шет тілінен енген кірме сөздерді жиі пайдаланатындығын жатқызуға болады, бұл студенттердің жалпы бағыт-бағдарын және мәдениетаралық байланысты көрсетеді [2, 21 б.].

Соңғы кездері жастар жаргонындағы арготикалық сөздер саны азайып келеді, себебі жастардың ойынша қызықты сөздер қазіргі қолданыста тұрақтанды, қалғандары ерекше

назар аударуды қажет етпейді, ал жаңалары әлі пайда болған жоқ.

Жастар жаргоны арасындағы ерекше орынды жастар сленгі алады. «Жастар сленгі» – 13-23 жас аралығында қолданылатын ерекше тарихи түрде қалыптасқан және жоғары не төмен деңгейдегі сөйлеушілердің барлық сатысына ортақ тілдік норманың нұсқасы болып табылатын лексикалық құбылыс» — деп бұл ұғымға филологтар анықтама береді. Студенттердің, оқушылардың арасында сленгтер әртүрлі болатыны анық. Бұл сөздерге тән ерекшеліктердің бірі – заман ағымына қарай жедел өзгеріске ұшырап отыруы.

Себебі студенттер бір мезгілде әр түрлі қоғамдық ортада болады, осыған сәйкес олардың тілі де әр түрлі болып өзгереді. Айталық, студент оқу ғимаратында жүріп және дәріс сабақтарында, кітапханада болғанда студент жаргонына тән сөздерді қолданады, мысалы, *читалка* – оқу залы, *внеаудиторка* – аудиториядан тыс тапсырма, *препод* – оқытушы, «*общага*» – «жатақхана» т.б. Ал оқу ғимаратынан алыстаған кезде ол өзінің достарымен немесе өзіндік лексиконы бар өзге топ мүшелерімен кездеседі. Бұған мысал ретінде, бір жерге баратын болса, қоғамдық көлік деудің орнына *мариуткаға мінеміз бе, инетке барамыз ба?* дейді, яғни интернет орталығы деген сөз. Сонымен қатар, *хакер* сөзін емтихан кезінде оқытушымен сөйлесіп, баға қойдыратын студент ретінде қолданатындығын айтуға болады. Жастардың көп қолданысына ие осындай сөздер көбінесе белгілі бір топтар арасында кездеседі.

Ресми емес топтардың сөзін қолдануда студенттер оларды дұрыстауға, түзетуге тырыспайды, сондықтан оқу ғимаратындағы күнделікті қарым-қатынаста осы жаргон сөздермен сөйлейді, бұл жаңа жаргон сөздердің кең таралуына әкеліп соғады.

Жастар тілінде программист мамандардың жаргоны ерекше орын алады. Бұл лексиканы тек ақпараттық жүйелер мамандықтарында оқып жатқан студенттер ғана емес, сонымен бірге дербес компьютермен жұмыс істейтін барлық жастар қолданады. Мысалы, *емеля* – электрондық почта, *пенек, пенъ* – pentium, *инет* – интернет т.б.

Баспасөз тілі оқырман сұранысын қанағаттандыруға тырысады, сондықтан баспасөзге маркерленген жаргондық лексика енеді. Тақырыптық айдарлар қажетті лексикамен толы-

ғып отырады. Баспасөз қызметкерлері жас оқырмандарды өздеріне тарту мақсатында студенттік жаргондарды қолданады.

Сөйтіп, студенттер тілінің ерекшелігін, лексиконының толығы тәсілін және оның берілу жолдарын айқындай келе, жастар жаргонын жастар мәдениеті шеңберінде ерекше жүйе деп айтуымызға болады. Олар бір жағынан, жастар дамуының баспалдағын, иерархиялық реттелуін, тілдік кодтар, қоғамдағы басқа да әлеуметтік топтармен байланысын орнатса, екінші жағынан, жастар мәдениетінің басқа суб-

мәдени бірлестіктермен бірігу тәсілін анықтайды.

1. Уәли Н. Қазақ сөз мәдениетінің теориялық негіздері: филол. ғыл. докт. ...дисс.: 10.02.02. – Алматы, 2007. – 328 б.

2. Исакова А.С. Қазақ тілді филолог студенттердің тілдік тұлғасын қалыптастырудың лингвомәдени негіздері: филол. ғыл. канд. ... автореф.: 10.02.02. – Алматы, 2010. – 31 б.

3. Қазақ тілі. Энциклопедия. Алматы: Қазақстан Республикасы Білім, мәдениет және денсаулық сақтау министрлігі, Қазақстан даму институты, 1998 ж., 509 бет. ЫСБН 5-7667-2616-3

А. Тумабаева

Субкультурологическая особенность молодежного жаргона

В данной статье рассматривается субкультурологическая особенность молодежного жаргона, употребляемого в социальных группах, который является особой системой культурной сферы молодежи.

A. Tumabaeva

The subcultural feature of youth slang

This article considers subcultural feature of youth slang that is used in social groups, which is as special system of youth cultural sphere.

М. Тұрсынбайқызы,

*Л.Н.Гумилев атындағы Еуразия ұлттық университетінің
Жалпы тіл білімі және аударма ісі кафедрасының магистранты*

ҚАЗАҚ ОНОМАСТИКАСЫНЫҢ ӨЗГЕ ТІЛГЕ АУДАРЫЛУ МӘСЕЛЕСІ

Еліміз егемендік алып, қоғамдық, әлеуметтік өміріміздің жеделдеп дамуы, өтпелі кезеңнің ықпалы жалпы мәдениетімізге, ғылым-білімге, тілімізге, оның ішінде атаулар жүйесіне елеулі әсерін тигізді. Халықтық лексика, ономастика мен терминология қоғамдағы саяси, әлеуметтік, экономикалық өзгерістерді тез арада қабылдап, бойын жинақтап, електен өткізіп отыратын бірден-бір жанды дүние іспеттес. Оның үстіне ономастикалық атаулар, оның ішінде еліміздің жер-су аттары ұлтымыздың тілі мен этникалық мәдениетінің құрамды бөлігі ретінде танылып, халықтың тарихи жадынан үлкен орын алатындығын ескерсек, екіншіден, кейбір атауларымыз әлемге әйгілі болып, жалпы адамзаттық тарихта өз орны бар жалпы мәдени, гуманитарлық маңызы зор құндылыққа айналғанын мақтан тұта аламыз. Мысалы, Қазығұрт, Ертіс, Отырар, Сырдария, Талас, Каспий секілді көптеген атаулар пайда болу кезеңі тұрғысынан аты аңызға айналған

ежелгі Ефрат, Тигр, Египет, Рим мәдениетімен шендес қатар тұра алатын ұлттық мәдениетіміздің феномені ретінде бағаланады. Осы ретте көне атауларды тілдік мұра, тарихи жәдігерлік ретінде сақтап, қалу қалпына келтіру мәселелері қолға алынуда.

Бұл аталған мәселелер ұлттық мүддемен байланысты қолға алынып отырса, екіншіден мемлекеттік саясаттың бір бөлігі болып танылатындықтан, Қазақстан жағдайында саяси астары бар іс екені жасырын емес. Сондықтан, бұл мәселе әуелі жергілікті жерде: аудандық, қалалық, облыстық мәслихаттарда қаралып, облысты ономастикалық комиссия тарапынан бекітілуі тиіс. Ал Қазақстанның солтүстік, шығыс облыстарындағы, басқа өңірдегі кейбір аудан, қалаларымыздағы демографиялық ахуал, жергілікті мәслихаттың ұлттық құрамы бұл мәселеде үлкен рөл ойнайды. Алайда осы мәселеге қарамастан, кейінгі жылдарда бұл өңірлерде көптеген атаулар қалпына келтіріліп,